

Nr 538.

Av fru **Sjöström-Bengtsson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en första lärarhögskola.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 209 framlägges förslag till inrättande av en lärarhögskola i Stockholm, vilken skall ge egentlig yrkesutbildning åt 60 blivande ämneslärare och 96 blivande mellanskollärare.

Riksdagsbeslutet av år 1953 angående riktlinjer för ordnande av vissa lärargrupperns egentliga yrkesutbildning innebar att "till det antal som framdeles bestämmes skola lärarutbildningsanstalter av ny typ inrättas avsedda att meddela egentlig yrkesutbildning för ämneslärare, mellanskollärare och eventuellt småskollärare ävensom i den mån sådant i vederbörlig ordning bestämmes för olika grupper av speciallärare".

Skolkommissionen har i sitt betänkande rörande den första lärarhögskolan, vilket överlämnades i juni 1952, i sin planläggning angående olika kategorier lärares tillträde till lärarhögskolan framhållit "den bestämda uppfattningen att småskollärares utbildning vid sidan av och samordnad med ämneslärarutbildning och mellanskollärarytbildning bör förekomma vid lärarhögskolan alltifrån begynnelsen".

Denna uppfattning har starkt motiverats av följande skäl:

1. Det skulle vara olyckligt att isolera småskollärarkåren genom att ge den utbildning vid särskilda läroanstalter.

2. Undervisningen i småskolan kräver en egentlig yrkesutbildning av samma kvalitet som undervisningen på högre stadier.

3. Särskilt goda psykologiska insikter och förtrogenhet med de hjälpmedel, som den moderna pedagogiken har till sitt förfogande, behövs för att ge även barnen på lågstadiet den för deras anlag och utvecklingsståndpunkt riktiga arbetsmiljön.

4. Sambandet mellan lärarutbildning och pedagogisk försöksverksamhet kan ej utan ogynnsamma konsekvenser utesluta de första skolåren.

5. Ett antal studenter väljer och kommer att välja småskollärarytbildning. För dessa studenter bör inrättas en särskild linje vid lärarhögskolan.

6. Att låta aspiranter till småskollärarytlinjen utan studentexamen få sin utbildning förlagd till lärarhögskolan kommer att möta svårigheter, men dessa får ej väga för tungt i förhållande till de otvetydiga fördelar, som ur andra synpunkter står att vinna.

Dessa synpunkter har kritiskt bedömts av ett flertal remissinstanser, men de argument som där framförts mot småskolläraryrket bör bli föremål för ytterligare granskning. Universitetskanslern har ej motverkat småskolläraryrket för läggning till lärarhögskolan utom i det fall där aspiranterna ej har studentexamen som grund. Han hävdar att en begränsning bör iakttagas med avseende på lärarhögskolans uppgifter och att försöksvis *klassläraryrket* bör förläggas dit — som klasslärare räknas småskollärare. Även skolöverstyrelsen anser att utbildningen av småskollärare vid högskolan bör begränsas till en linje för studenter.

Några av småskoleseminariernas kollegier har uttalat tveksamhet inför småskolläraryrket för att tillämpa högskolemässiga arbetsformer. Bedömningen av detta förhållande torde svårigen kunna göras förrän ett försök med en grupp av detta slag aspiranter kunnat göras vid lärarhögskolan. Ett års studier efter en realexamen med goda betyg med direkt kunskapsinhämtande med inriktning på yrket vore säkerligen ett mera jämförbart material i förhållande till aspiranter med studentexamen än en jämförelse med de aspiranter som nu får sin utbildning vid småskoleseminarierna, med avseende såväl på mognad i ålder som på kunskaper.

I propositionen framföres uppfattningen att småskolläraryrket och mellansskolläraryrket icke kan organiseras oberoende av varandra, att den gemensamma utbildningen vid lärarhögskolan skulle bryta isoleringen lärarkategorierna emellan och att kännedomen om och förståelsen för de olika stadiernas problem blir långt större vid en gemensam utbildningsanstalt. Skall småskolläraryrket och därmed också övningskolans klasser 1 och 2 ryckas loss från lärarhögskolan blir också den bärande grunden för inlärningsmetodiken och psykologiskt undersökningsarbete ohållbar.

Ur finansiell synpunkt bör framhållas olämpligheten av att utestänga aspiranter till småskolläraryrket från den utbildning med högskolekaraktär, som är planlagd vid den första lärarhögskolan. Den ändamålsenliga utrustning, som kommer att tillhandahållas för pedagogik och psykologi, de kvalificerade lärarkrafter som kommer att ställas till förfogande, de olika ämnesgrenar, t. ex. tal- och röstvård, testning, skolmognadsundersökningar, som i hög grad har anknytning till lågstadiet bör icke undanhållas blivande småskollärare och detta ej heller i den första försöksverksamheten. Det kan ej heller bestridas att mellansskolläraryrket och ämnesläraryrket skulle gagnas av att även småskolläraryrket förlades till lärarhögskolan.

Ovannämnda skäl ävensom den omständigheten att intet yttrande över

det framlagda förslaget till första lärarhögskolan företer en negativ inställning mot förläggande av en småskollärlinje på studentexamens grund till den första lärarhögskolan talar för en sådan anordning. Ej heller har departementschefen intagit en avvisande ståndpunkt.

Att till den första lärarhögskolan dessutom förlägga utbildningen av en mindre grupp småskolläraspiranter, som är utan studentexamen men med verifierade, tillfredsställande kunskaper i de ämnen varpå skulle byggas högskolestudier, skulle sannolikt ej behöva orsaka så stora störningar i försöksarbetet att det ej skulle vara förmånligt att även pröva en sådan anordning.

Med stöd av ovanstående synpunkter hemställer vi,

att även småskollärarytbildningen redan från lärarhögskolans start inrymmes i den försöksinstitution för lärarutbildning, som skall införas för ämneslärare och mellanskollärare vid den första lärarhögskolan.

Stockholm i april 1954.

Anna Sjöström-Bengtsson.

Jakob Grym. Ingrid Gärde Widemar. Gustaf Fahlander.
